

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра політології

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Політологія міжнародних відносин

рівень вищої освіти: другий (магістерський)

галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність: 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

освітні програма: «Міжнародні відносини та регіональні студії»

вид дисципліни: обов'язкова

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2010/2021 навчальний рік

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: к. політ. наук., ст.. викладач кафедри політології Олег Гайко.

Силабус схвалено на засіданні кафедри політології

Протокол від “4” червня 2020 року № 13

В.о. завідувача кафедри _____
(підпис)

Марина ШАПОВАЛЕНКО
(ім'я та прізвище)

1. Дані про викладача, що викладає дисципліну

Прізвище, ім'я по батькові викладача	Гайко Олег Сергійович
Контактний тел.	(057) 707-51-63
E-mail:	hayko@ukr.net
Розклад занять	Середа (нижній тиждень) 18.40 Четвер (верхній тиждень) 17.00
Консультації	

2. Анотація дисципліни

Вивчення дисципліни «Політологія міжнародних відносин» передбачає ознайомлення студентів із основними категоріями, теоретичними підходами і проблематикою сучасної політичної науки в сфері міжнародних відносин.

Навчальна дисципліна належить до обов'язкових дисциплін.

Пререквізити. Вивчення дисципліни передбачає попереднє засвоєння кредитів з «Політології», «Теорії міжнародних відносин», «Політичної географії світу», «Країнознавство».

Постреквізити. Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні фахових дисциплін

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Мета навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни: ознайомлення із основними теоретичними підходами і проблематикою сучасної політичної науки в сфері міжнародних відносин.

3.2. Основні завдання вивчення дисципліни: орієнтуватися в основних політологічних підходах та концепціях в сфері міжнародних відносин, надання базових знань для аналізу міжнародних політичних процесів, міжнародної політики та політичної складової в міжнародних відносинах.

3.3. Кількість кредитів – 4

3.4. Загальна кількість годин – 120

3.5 Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	
Семестр	
1-й	
Лекції	
16 год.	
Практичні, семінарські заняття	
14 год.	
Лабораторні заняття	
Не передбачені	
Самостійна робота	
90 год.	
Індивідуальні завдання	

Не передбачені

3.6. Заплановані результати навчання

Перелік предметних компетентностей здобувача вищої освіти

ЗК 1	Знання та розуміння предметної області спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» та професійної діяльності за фахом.
ЗК 4	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями та застосовувати їх у практичній діяльності.
СК 1	поглиблені знання про природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, типи та види міжнародних акторів, сучасні тенденції розвитку світової політики;
СК 2	Поглиблені знання про природу та джерела зовнішньої політики, еволюцію підходів до формування та здійснення зовнішньої політики, принципи організації системи зовнішньої політики та функціонування інститутів зовнішньої політики
СК 3	Здатність аналізувати та прогнозувати міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, суспільному, культурному та інформаційному.
СК 4	Здатність виробляти підходи до розв'язання проблем і завдань у сфері міжнародних відносин, міжнародної та національної безпеки, зовнішньої політики, організувати та здійснювати наукові дослідження проблем міжнародних відносин, визначати наукові проблеми, готувати наукові доповіді, здійснювати їх публічну апробацію.
СК 5	Здатність провадити прикладні аналітичні розробки проблем міжнародних відносин та світової політики, фахово готувати аналітичні матеріали та довідки, працювати з дипломатичними та міжнародними документами

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

Знання	
РН 1	Демонструвати фундаментальні знання, набуті у процесі навчання, щодо природи, джерел та напрямів еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стану теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики.
РН 3	Демонструвати знання наукових підходів, методологій та методик дослідження проблем міжнародних відносин та зовнішньої політики.
Уміння/навички	
РН 12	Організувати та проводити дослідження проблем міжнародних відносин із використанням наукових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів.

4. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Структура і зміст політології міжнародних відносин

Тема 1. Міжнародні відносини в системі політичних наук.

Міждисциплінарний характер міжнародних відносин. Передумови і наслідки виокремлення міжнародних відносин із політичної науки після Першої світової війни. Політичний детермінізм політології в міжнародних відносинах. *Nation* – політично організована єдність (основний предмет політології міжнародних відносин). Міжнародні відносини як зовнішньополітичний вимір політичних процесів.

Тема 2. Політична система та міжнародні відносини.

Поняття політичної системи. Системний аналіз політичних процесів. Модель політичної системи Д. Істона та Г. Алмонда. Типологія політичних систем. Системний підхід як інструмент аналізу міжнародної політики. Взаємозалежність між типом політичної системи держави та її позицією в міжнародних відносинах. Зовнішньополітичний тиск на політичну систему держави.

Тема 3. Міжнародна політика та міжнародні відносини.

Сутність і роль міжнародної політики та її зв'язок із внутрішньою політикою. Політична специфіка міжнародних відносин. Суб'єкти міжнародної політики. Держава – головний суб'єкт міжнародної політики. Визначення держав сучасного за М. Вебером. Втрати державами монополії на суб'єктність в міжнародній політиці та міжнародних відносинах: передумови та наслідки. Міжнародні організації та корпорації як суб'єкти міжнародної політики другої половини ХХ початку ХХІ ст.

Тема 4. Світовий порядок та міжнародна безпека

Світовий порядок як категорія міжнародної політики Нового часу. Світовий порядок в історичній ретроспективі. Зміни в системі міжнародних відносин в 90-ті рр. ХХ ст. Проблеми становлення нового світового порядку. Поняття колективної безпеки та передумови її формування. Сучасні системи колективної безпеки їх стан і подальші перспективи. Ризики, виклики і загрози сучасній міжнародній безпеці.

Розділ 2. Політологічні теоретичні підходи до міжнародних відносин

Тема 5. Світ-системний аналіз.

Геоісторія Ф. Броделя. Світи-економіки і світи-імперії. Капіталістична Світ-система І. Валлерстайна. Країни ядра, напівпериферії і периферії капіталістичної Світ-системи. Гегемонія та цикли накопичення капіталу Дж. Аррігі. Сигнальна і термінальна кризи накопичення капіталу. Історичні етапи становлення Світ-системи. Сучасний стан і подальші перспективи розвитку Світ-системи. Світ-системний аналіз як інструмент дослідження міжнародної політики і міжнародних відносин.

Тема 6. Теорія раціонального вибору та інституційна теорія.

Передумови перенесення економічних методів в політичну науку в другій половині ХХ ст.. Теорія раціонального вибору в політології. Раціональні та егоїстичні суб'єкти в якості акторів політичного процесу. Теорія раціонального вибору в міжнародних відносинах. Теорія ігор як інструмент аналізу військових конфліктів і міжнародної політики. Держава як раціональний актор зовнішньополітичного процесу. Інституційна теорія в політології. Інститут раціонального вибору. Історичний інституціоналізм. Соціологічний інституціоналізм. Інститути як основні суб'єкти внутрішньої і зовнішньої політики.

Тема 7. Позитивістські теорії міжнародних відносин.

Загальна характеристика позитивістських теорій міжнародних відносин. Раціональне і обґрунтоване знання про природу міжнародних відносин. Суб'єкти і об'єкти міжнародних відносин об'єктивно існують. Реалізм у міжнародних відносинах. Лібералізм у міжнародних відносинах. Теорія глобалізація і необхідність демократизації. Марксизм у міжнародних відносинах. Міжкласовий антагонізм як визначальна особливість міжнародних відносин.

Тема 8. Постпозитивістські теорії міжнародних відносин.

Загальна характеристика постпозитивістських теорій міжнародних відносин. Переоцінка теоретичного спадку позитивістських теорій міжнародних відносин. Критика раціональності щодо знання про природу міжнародних відносин. Суб'єкти і об'єкти міжнародних відносин об'єктивно не існують. Конструктивістський підхід до міжнародних відносин. Міжнародні відносини як соціальний конструкт. Конструктивістський підхід до міжнародних відносин А. Вендта. Критичні теорії міжнародних відносин. Теорія гегемонії в міжнародних відносинах Р. Кокса. Деконструкція гегемоністського дискурсу в міжнародних відносинах.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Структура і зміст політології міжнародних відносин												
Тема 1. Міжнародні відносини в системі політичних наук.	14 год	2 год/1 тиж	1 год/3ти ж				11 год					
Тема 2. Політична система та міжнародні відносини.	14 год	2 год/2 тиж	1 год/3 тиж				11 год					
Тема 3. Міжнародна політика та міжнародні відносини.	14 год	2 год/4 тиж	2 год/5 тиж				10 год					
Тема 4. Світовий порядок та міжнародна безпека	14 год	2 год/6 тиж	2 год/7 тиж				10 год					
Разом за розділом 1	56	8	6				42					
Розділ 2. Політологічні теоретичні підходи до міжнародних відносин												
Тема 5. Світ-системний аналіз.	16 год	2 год/8 тиж	2 год/9 тиж				12 год					
Тема 6. Теорія раціонального вибору та інституційна теорія.	16 год	2 год/10 тиж	2 год/11 тиж				12 год					
Тема 7. Позитивістські теорії міжнародних відносин.	16 год	2 год/12 тиж	2 год/13 тиж				12 год					
Тема 8. Постпозитивістські теорії міжнародних відносин.	16 год	2 год/14 тиж	2 год/15 тиж				12 год					
Разом за розділом 2	64	8	8				48					
Усього годин	120	16	14				90					

5. Завдання для самостійної роботи

№	Види, зміст самостійної роботи
---	--------------------------------

з/п	
1	Міжнародні відносини в системі політичних наук. <i>Завдання:</i> Опрацювання навчальної літератури, аналіз періодичних видань, бути готовим відповідати на усні питання практичного заняття, підготовка індивідуальних та групових доповідей на визначену тему (на вибір).
2	Політична система та міжнародні відносини. <i>Завдання:</i> Опрацювання навчальної літератури, аналіз періодичних видань, бути готовим відповідати на усні питання практичного заняття, підготовка індивідуальних та групових доповідей на визначену тему (на вибір).
3	Міжнародна політика та міжнародні відносини. <i>Завдання:</i> Опрацювання навчальної літератури, аналіз періодичних видань, бути готовим відповідати на усні питання практичного заняття, підготовка індивідуальних та групових доповідей на визначену тему (на вибір).
4	Світовий порядок та міжнародна безпека. <i>Завдання:</i> Опрацювання навчальної літератури, аналіз періодичних видань, бути готовим відповідати на усні питання практичного заняття, підготовка індивідуальних та групових доповідей на визначену тему (на вибір).
5	Світ-системний аналіз. <i>Завдання:</i> Опрацювання навчальної літератури, аналіз періодичних видань, бути готовим відповідати на усні питання практичного заняття, підготовка індивідуальних та групових доповідей на визначену тему (на вибір), підготувати груповий SWOT-аналіз.
6	Теорія раціонального вибору та інституційна теорія. <i>Завдання:</i> Опрацювання навчальної літератури, аналіз періодичних видань, бути готовим відповідати на усні питання практичного заняття, підготовка індивідуальних та групових доповідей на визначену тему (на вибір), підготувати груповий аналіз кейсу
7	Позитивістські теорії міжнародних відносин. <i>Завдання:</i> Опрацювання навчальної літератури, аналіз періодичних видань, бути готовим відповідати на усні питання практичного заняття, підготовка індивідуальних та групових доповідей на визначену тему (на вибір), підготувати груповий аналіз кейсу
8	Постпозитивістські теорії міжнародних відносин. <i>Завдання:</i> Опрацювання навчальної літератури, аналіз періодичних видань, бути готовим відповідати на усні питання практичного заняття, підготовка індивідуальних та групових доповідей на визначену тему (на вибір), підготувати груповий SWOT-аналіз.
	Разом

Кафедра політології бере до уваги такі показники академічної активності та додаткових освітніх досягнень здобувачів вищої освіти:

- відповіді на питання плану семінарського заняття під час заняття;
- доповіді з проблемних питань семінарського заняття;
- участь в активних формах навчання на семінарських заняттях;
- підготовка словника термінів, реферату (есе); укладання тестів, які мають відповідати вимогам щодо їх змісту, обсягу та оформленню;
- розробка тематичних презентацій і кейсів, лекції з фахової дисципліни, дидактичної гри;
- відпрацювання тем пропущених семінарських занять;
- інші здобутки у галузі освіти (грамоти, дипломи, сертифікати тощо)

7. Вимоги викладача

При вивченні дисципліни «Політологія міжнародних відносин» необхідно спиратися на конспект лекцій та рекомендовану літературу. Водночас вітається використання інших джерел з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії та різнобічного вивчення поточної міжнародної ситуації і передбачення можливих напрямів її трансформації.

Високо оцінюється прагнення здобувачів вищої освіти:

- регулярно відвідувати заняття;
- планомірно та систематично засвоювати навчальний матеріал;
- активно працювати на практичних заняттях: брати участь в обговоренні дискусійних питань та кейсів;
- повною мірою долучатися до активних форм навчання;
- відпрацьовувати пропущені практичні заняття.

Обов'язковою вимогою є дотримання норм академічної поведінки та етики.

8. Методи контролю

При вивченні дисципліни застосовується поточний та підсумковий семестровий форми контролю.

Поточний контроль проводиться у формі усного опитування, бесіди студентів із задалегідь визначених питань, у формі виступів здобувачів вищої освіти з доповідями (індивідуальними та груповими) при обговоренні навчальних питань на семінарських заняттях, у формі підготовки здобувачами аналізу кейсів та SWOT-аналізу.

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти. Він проводиться у письмовій формі у вигляді семестрового заліку (за дворівневою шкалою оцінювання). Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу, а обсяг навчального матеріалу, який виноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається робочою програмою дисципліни. Сумарна кількість рейтингових балів за вивчення дисципліни за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Максимальна сума балів за семестр складає 100 балів.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання								Залік	Сума	
Розділ 1				Розділ 2						Разом
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	60	40	100
завдання на практичному занятті										
2	2	2	2	3	3	3	3			
завдання для самостійної роботи										
5	5	5	5	5	5	5	5			

Критеріями оцінювання знань за поточний контроль є успішність освоєння знань та набутих навичок на лекціях та семінарських заняттях, що включає систематичність їх відвідування, здатність здобувача вищої освіти засвоювати категорійний апарат, навички узагальненого мислення, логічність та повноту викладання навчального матеріалу, навички творчо підходити до вирішення поставлених завдань, активність роботи на семінарських заняттях, рівень знань за результатами опитування на семінарських заняттях, самостійне опрацювання тем у цілому чи окремих питань.

Схема нарахування балів за поточним контролем (засвоєння теми дисципліни):

- 7-8 балів - здобувач вищої освіти цілком і всебічно розкрив сутність питань теми, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити;

- 4-6 балів - здобувач вищої освіти розкрив питання теми у загальних рисах, розуміє їхню сутність, вільно оперує поняттями і термінологією, але спостерігаються деякі упущення при відповідях на питання та неточні обґрунтування;

- 1-3 бали - здобувач вищої освіти не повністю розкрив питання теми у загальних рисах, намагається робити висновки, але слабо орієнтується в джерелах, припускається помилок, матеріал викладає нелогічно;

- 0 балів - здобувач вищої освіти не розкрив питання теми, не розуміє його сутності, не орієнтується в джерелах, припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно.

Оцінювання знань та умінь студентів при підсумковому контролі здійснюється відповідно до наступних критеріїв:

Кількість балів	Критерії оцінювання
-----------------	---------------------

35-40	Здобувач цілком і всебічно розкрив усі питання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.
29-34	Здобувач достатньо повно і всебічно розкрив усі питання, вільно оперує термінологією і поняттями, демонструє знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.
18-28	Здобувач розкрив питання у загальних рисах, але спостерігаються деякі упущення при відповіді на питання, обґрунтування неточні. Не підтверджуються достатньо обґрунтованими доказами.
10-17	Здобувач розкрив питання у загальних рисах, розуміє їхню сутність, намагається робити висновки, але при цьому слабо орієнтується в джерелах, припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно.
0-9	Здобувач не в змозі дати відповідь на поставлені запитання, або відповідь не правильна, не розуміє суть питання. Не ознайомлений з джерелами. Не може зробити висновків.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності потягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90-100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Шергін С. О. Політологія міжнародних відносин : навч. посіб. Київ : Дипломатична академія України при МЗС України, 2013. 204 с.
2. Шергін С. О. Парадигмальна еволюція в політології міжнародних відносин. Освіта регіону. 2012. №1. С. 132-146.
3. Goldstein J. S. International relations, 2006-2007 Edition. New York : Pearson Longman, 2007. 597 p.
4. Мухаев Р. Т. Геополитика: учебник для студентов вузов, обучающихся по специальностям «Государственное и муниципальное управление», «Регионоведение», «Политология», «Международные отношения» - 2-е изд. перераб. и доп. М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2010. 839 с.
5. Алексеева Т. А. Современная политическая мысль (XX-XXI вв.): Политическая теория и международные отношения - 2-е изд., испр. и доп. Москва: Издательство «Аспект-Пресс», 2018. 623 с.
6. Політологія : навч. посіб. для вузів / упоряд. та ред. М. І. Сазонов. Харків : Фоліо, 1998. 735 с.
7. Порівняльна політика. Основні політичні системи сучасного світу / за заг. ред. В. Бакірова, М. Сазонова. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2008. 576 с.
8. Бебик В. М. Сучасна глобалістика: провідні концепції і модерна практика : навч. посіб. /К. : Університет „Україна”, 2006. 208 с.
9. Теория политики: Учебное пособие / Под ред. Б. А. Исаева. СПб.: Питер, 2008. 464 с.

10. Мухаев Р.Т. Политология: учеб. для студентов вузов — 3-е изд., перераб. и доп. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2007. 495 с.
11. Ачкасов В. А., Ланцов С. А. Мировая политика и международные отношения: Учебник. — М.: Аспект Пресс, 2011. 480 с.

Допоміжна література

1. Бринолфссон Э. Новый мировой порядок. URL: <https://hvylya.net/analytics/society/novy-j-mirovoj-poryadok.html> (дата звернення 20.08.2020)
2. Валлерстайн И. Миросистемный анализ: Введение. М.: Издательский дом «Территория будущего», 2006. 248 с.
3. Валлерстайн И. Анализ мировых систем и ситуация в современном мире; пер. с англ. П. М. Кудюкина. СПб.: Издательство «Университетская книга», 2001. 416 с.
4. Вебер М. Господарство і суспільство: нариси соціології розуміння; з нім. пер. М. Кушнір. К.: Вид. дім «Всесвіт», 2012. 1112 с.
5. Арриги Д. Адам Смит в Пекине: Что получил в наследство XXI век; пер. с англ. Т.Б. Менская. М.: Институт общественного проектирования, 2009. 456 с.
6. Арриги Д. Долгий двадцатый век. Деньги, власть и истоки нашего времени; пер. с англ. А. Смирнова и Н. Эдельмана. — М.: Издательский дом «Территория будущего», 2006. 472 с.
7. Калдор М. Новые и старые войны: организованное насилие в глобальную эпоху; пер. с англ. А. Апполонова, М. Дондуковского; ред. перевода А. Смирнов, В. Софронов. М.: Изд-во Института Гайдара, 2015. 416 с.
8. Кревельд М. Расцвет и упадок государства. М.: ИРИСЭН, 2006. — 544 с.
9. Mann M. The Autonomous Power of the State: Its Origins, Mechanisms and Results. URL: <http://www.sscnet.ucla.edu/soc/faculty/mann/Doc1.pdf> (дата звернення 20.08.2020)
10. Макарычев А. Суверенитет, власть и политическая субъектность: две линии критической теории. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/suverenitet-vlast-i-politicheskaya-subektnost-dve-linii-kriticheskoy-teorii/viewer> (дата звернення 20.08.2020)
11. Манн М. Власть в XXI столетии: беседы с Джоном А. Холлом [Текст]. М.: Изд. Дом Высшей школы экономики, 2014. 208с.
12. Krieken R. The sovereignty of the governed and contemporary constitutionalism. URL: <http://ses.library.usyd.edu.au/bitstream/2123/917/1/Sovereignty.pdf> (дата звернення 20.08.2020)
13. Романенко Ю. Угроза глобальной войны: движущие силы, противоборствующие коалиции и перспективы Украины. URL: <http://hvylya.net/interview/geopolitics2/ugroza-globalnoj-vojny-dvizhuschie-sily-protivoborstvujuschie-koalitsii-i-perspektivy-ukrainy.html> (дата звернення 20.08.2020)
14. Тешке Б. Миф о 1648 годе: класс, геополитика и создание современных международных отношений. М.: Изд. дом. Гос. ун-та — Высшей школы экономики, 2011. 416 с.
15. Уолтц К. Человек, Государство и Война: теоретический анализ //Теория международных отношений: Хрестоматия / Под ред. П. А. Цыганкова. М.: Гардарики, 2002. С. 93 – 110.
16. Фридман Дж. Горячие точки. Геополитика, критика и будущее мира. — СПб.: Питер, 2016. 400 с.
17. Хардт М. Империя. — М.: Праксис, 2004. 440 с.
18. Хардт М. Множество: война и демократия в эпоху империи. М.: Культурная революция, 2006. 559 с.

19. Дарден К. Целостность коррумпированных государств: взяточничество как неформальный институт управления. Прогнозис. 2009. № 2. С. 109—134.
20. Крауч К. Постдемократия. М.: Изд. дом. Гос. ун-та – Высшей школы экономики, 2010. 192 с.
21. Норт Д. Насилие и социальные порядки. Концептуальные рамки для интерпретации письменной истории человечества. М.: Изд. Института Гайдара, 2011. 480 с.
22. Рыженков С. Локальные режимы и «вертикаль власти». URL: <http://magazines.russ.ru/nz/2010/2/ry6.html> (дата звернення 20.08.2020)

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

-Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Політологія» <https://periodicals.karazin.ua/politology>
Офіційний сайт Організації з безпеки і співробітництва в Європі <https://www.osce.org/>
Офіційний сайт Ради безпеки ООН <https://www.un.org/securitycouncil/>
Стокгольмський інститут проблем миру <http://sipri.org>
Аналітичний центр RAND <https://www.rand.org/>

11. Перелік питань до заліку

1. Передумови і наслідки виокремлення міжнародних відносин із політичної науки після Першої світової війни.
2. *Nation* – політично організована єдність (основний предмет політології міжнародних відносин).
3. Політичний детермінізм політології в міжнародних відносинах.
4. Поняття політичної системи.
5. Системний аналіз політичних процесів.
6. Модель політичної системи Д. Істона.
7. Модель політичної системи Г. Алмонда.
8. Системний підхід як інструмент аналізу міжнародної політики.
9. Сутність і роль міжнародної політики та її зв'язок із внутрішньою політикою.
10. Суб'єкти міжнародної політики.
11. Держава – головний суб'єкт міжнародної політики.
12. Втрата державами монополії на суб'єктність в міжнародній політиці та міжнародних відносинах: передумови та наслідки.
13. Міжнародні організації та корпорації як суб'єкти міжнародної політики другої половини ХХ початку ХХІ ст.
14. Світовий порядок як категорія міжнародної політики Нового часу.
15. Світовий порядок в історичній ретроспективі.
16. Зміни в системі міжнародних відносин в 90-ті рр. ХХ ст.
17. Проблеми становлення нового світового порядку.
18. Поняття колективної безпеки та передумови її формування.
19. Сучасні системи колективної безпеки їх стан і подальші перспективи.
20. Ризики, виклики і загрози сучасній міжнародній безпеці.
21. Загальна характеристика Світ-системного аналізу.
22. Капіталістична Світ-система І. Валлерстайна.
23. Гегемонія та цикли накопичення капіталу Дж. Аррігі.
24. Сигнальна і термінальна кризи накопичення капіталу (Дж. Аррігі)
25. Історичні етапи становлення Світ-системи.
26. Сучасний стан і подальші перспективи розвитку Світ-системи.

27. Світ-системний аналіз як інструмент дослідження міжнародної політики і міжнародних відносин.
28. Загальна характеристика теорії раціонального вибору в політології.
29. Держава як раціональний актор зовнішньополітичного процесу.
30. Теорія раціонального вибору в міжнародних відносинах.
31. Загальна характеристика інституційної теорії в політології.
32. Інститути як основні суб'єкти внутрішньої і зовнішньої політики.
33. Загальна характеристика позитивістських теорій міжнародних відносин.
34. Загальна характеристика реалізму у міжнародних відносинах.
35. Загальна характеристика лібералізму у міжнародних відносинах.
36. Загальна характеристика марксизму у міжнародних відносинах.
37. Загальна характеристика постпозитивістських теорій міжнародних відносин.
38. Конструктивістський підхід до міжнародних відносин.
39. Критичні теорії міжнародних відносин.
40. Теорія гегемонії в міжнародних відносинах Р. Кокса.